

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande enligt remiss över delbetänkandet Skärpta regler om ungdomsövervakning och straffreduktion för unga (SOU 2024:39)

(Ju2024/01476)

Göteborgs tingsrätt har granskat delbetänkandet utifrån de intressen som tingsrätten har att bevaka och lämnar följande yttrande.

Inledningsvis kan konstateras att utformningen av direktiven i vissa delar har varit snäva, vilket tingsrätten anser kan ha påverkat utredningens utrymme att utreda och föreslå lagändringar. Tingsrätten vill även framhålla att utifrån att flera utredningar inom straffrättens område pågår parallellt, går det inte att dra några säkra slutsatser kring effekterna av föreslagna lagändringar.

Gällande förslagen som tar sikte på ungdomsreduktionen för personer mellan 15 och 17 år ställer sig tingsrätten positiv till att det finns utrymme för en mer nyanserad rättstillämpning. Vid sidan av detta finns dock viss risk för godtycke och att bedömningarna kan komma att skilja sig åt vid rättstillämpningen. Tingsrätten ser också som troligt att tillämpningen kommer att falla tillbaka på uttalandena i förarbetena om att vissa procentsatser ska tillämpas på olika ålderskategorier. Det skulle medföra att ändringen av ordalydelsen i 29 kap. 7 § första stycket brottbalken om att den dömdes ungdom ska beaktas i skälighetsomfattning vid straffmätningen inte skulle innebära någon egentlig förändring i förhållande till dagens reglering om att ungdom ska beaktas särskilt.

Vad gäller den föreslagna påföljden utvidgad ungdomsövervakning instämmer tingsrätten i att påföljden fyller en viktig funktion som ett alternativ till fängelse när ungdomar döms för allvarlig brottslighet. Detta särskilt i det fall den föreslagna minskningen av ungdomsreduktionen träder i kraft. Tingsrätten ställer sig därmed positiv till utredningens förslag i denna del. Tingsrätten ifrågasätter dock att verkställigheten av påföljden ska påbörjas med så lång tid som två månader i anstalt. Den föreslagna tiden för verkställighetsplanering i anstalt förefaller inte proportionerlig och anstaltsvistelsen bör kunna förkortas väsentligt. I de fall verkställighetsplaneringen görs när den dömden är frihetsberövad bör utredningen om den dömdes hemförhållanden och behov kunna genomföras under

kortare tid än vid vanlig ungdomsövervakning då den dömda är på fri fot. Därtill bör verkställighetsplanering kunna påbörjas innan dom meddelas. Vid verkställighet av påföljden utanför anstalt är den dömdes rörelsefrihet så kraftigt begränsad att det liknar förhållandena då ett fängelsestraff verkställs med fotboja. Verkställigheten i anstalt bör därmed inte heller vara motiverad för att skärpa påföljden utvidgad ungdomsövervakning.

Vad gäller konsekvenser av utredningens förslag för domstolarna ser tingsrätten, precis som utredaren, att antalet häktade personer under 18 år kan komma att öka. En konsekvens av att lag (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare inte längre ska tillämpas på tilltalade mellan 18 och 20 år blir att skyndsamhetskravet vid utsättning av mål för den gruppen tas bort. Detta innebär att mål rörande unga personer över 18 år inte längre kommer att vara prioriterade i tingsrättens verksamhet och målen kommer då inte att handläggas med förtur. Detta är problematiskt eftersom det rör sig om förhållandevis unga personer vilka får anses ha ett befogat intresse av att få sin sak prövad med viss skyndsamhet.

I handläggningen har tf. chefsrådmannen Eva Alsin, rådmännen Åsa Toll och Christoffer Önrup samt tingsfiskalen Matilda Hallgren deltagit.